

Miniszterek az ujságírókról.

— A Hirlapírók Nyugdíjintézetének jubileuma. —

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap a magyar ujságírók ünnepe volt. A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetét ünnepelték. A nyugdíjintézet ugyanis tegnap lett harminc esztendő. Ezt ünnepelték az ujságírók és az ünneplésben résztvett az egész kormány, a képviselőház, a főváros, a tudományos és irodalmi intézetek. Az ünnepi közgyűlésen ott volt *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Láng* Lajos. A bécsi *Concordiát Steinbach* Gusztáv, a *Neue Freie Presse* főszerkesztője, a Kisfaludy-Társaságot pedig *Beöthy* Zsolt képviselte.

A közgyűlést az Akadémia szorongásig megtelt üléstermében tizenegy órakor nyitotta meg *Heltai* Ferenc elnök. Harminc esztendővel ezelőtt hetvennégyen álltak össze, hogy megalapítsák ezt az intézetet — mondotta. Az alapítók közül ma már negyvennégyen tértek meg az örök nyugdíjba, az intézmény azonban még virágzott. Ezután felkösztötte a közgyűlés vendégeit, elsősorban a miniszterelnököt, majd *Steinbach* Gusztáv dr-t, a bécsi testvér-egyesület jelenlevő elnökét. Beszédét percekig tapsolta a hallgatóság.

Az üdvözlésre *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök válaszolt elsőnek. Előbb meleg szavakkal köszöntötte a magyar sajtót, melynek mindenkor nagy tisztelője volt, majd arról a viszonyról beszélt, mely őt a sajtóhoz fűzi. A sajtó őt igen gyakran és igen élesen támadta, de ő még a támadásokat is hálásan fogadta, mert azokból is csak tanult. Beszédét így fejezte be:

— Szívvel kívánom, hogy az az eredmény, mely igen kicsi kezdetből ilyen virágzáshoz vezetett, csak folytatódjék, hogy ez az intézmény gyarapodjék és erősödjék, nemcsak azok számára, akiknek szánva van, de jelzőjéül annak is, hogy a magyar társadalom tudja értékelni a sajtó hivatását, jelzőjéül annak, hogy benne látja a modern kultúra egyik fejlődését. A sajtó dolgozó munkatársai iránt mindig őszinte hálával leszünk a nemzet nevében.

Szűnni nem akaró éljenzés és taps követte a miniszterelnök beszédét. Ennek csillapultával *Heltai* Ferenc elnök bejelentette, hogy a király magánpénztárából tízezer koronás alapítványt tett a nyugdíjintézet részére. A közgyűlés hála-jeléül hódoló-sürgönyt menesztett a királyhoz.

A közgyűlés után a Hungária-szálló különtermében lakoma volt, melyen a miniszterelnök és a pénzügyminiszter kivételével jelen voltak a kormány összes tagjai; ott volt a képviselőház három elnöke is. Az első felkösztönt *Heltai* Ferenc elnök mondotta a királynak, majd üdvözölte a kormány tagjait és a képviselőház elnökségét. *Berzeviczy* Albert, a képviselőház elnöke mondott nagyhatású beszédet, melyben lelke egész melegével üdvözölte a sajtót. Majd *Zichy* János gróf kultuszminiszter és *Fülepp* Kálmán főpolgármester beszélt. Beszélt még *Márkus* Miksa főszerkesztő, aki *Heltait* üdvözölte abból az alkalomból, hogy ötven esztendő lett.

Hazai Samu honvédelmi miniszter felkösztönte viharos derűtséget keltett. *Hazai* élte a sajtót, azért is, mert az ujságírókat kollégáinak tekinti. Két állás van — mondotta — amelyet a törvény nem köt semmiféle kvalifikációhoz: a miniszterség és az ujságírás. Végül *Serényi* Béla gróf földmivelésügyi miniszter és *Solymossy* Ödön báró mondott még felkösztönt.

Gyönyörűen beszélt a sajtószabadságról *Rákosi* Jenő főszerkesztő. *Herczeg* Ferenc dr. *Steinbach* Gusztávot, a bécsi ujságírók képviselőjét üdvözölte. *Steinbach* a magyar ujságírókra emelte poharát és azt a tanácsot adta, hogy ne menjenek bele a sajtójog reformjába, mert csak rosszabb jöhet. *Hieronym* Károly kereskedelmi miniszter elmondja, hogy ő kétféle sajtót különböztet meg. Azt, amely vele együtt van, ezt tiszteli, becsüli és szereti és azt, amely ellene van. Ez bírja teljes plátói szerelmét. Elismeri, hogy teljesen jogosult az ellenzéki sajtó álláspontja, csak azt sajnálja, hogy nem az övé. *Szekely* Ferenc igazságügyminiszter a sajtójog reformjáról beszél, amelyre szerint nincs szükség.

— A sajtóreformot — mondta a miniszter — nem én csinálom — hanem önök, a sajtó és a kultuszminiszter. Mihelyt a műveltség annyira emelkedik, hogy nem kívánja meg a skanda-

lumot, de meg sem cselekszi, akkor elérjük a sajtó szabadságát.

Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter és *Bárczy* István polgármester szintén a sajtót éltették. *Náday* Lajos, a képviselőház elnöke beszélt, majd *Gelléri* Mór élte *Lenkey* Gusztáv titkárt.

A társaság kitünő hangulatban a késő délutáni órákig együtt maradt.

A Dugonics-Társaság ülése.

— Ábrányi Emil és Ferenczy Zoltán. —

(Saját tudósítónktól.) A Dugonics-Társaság vasárnap délután nagyszámú és díszes közönség előtt fölolvastó-ülést tartott a városháza közgyűlési termében. Két kiváló vendég is szerepelt a fölolvastó-ülésen: *Ábrányi* Emil ismert műfordító és költő és *Ferenczy* Zoltán egyetemi tanár, a *Petőfi*-társaság alelnöke.

A fölolvastó asztalhoz legelőször *Tömörkény* István rendes tag ült, aki *A régi idők* című művészi rajzát olvasta föl. *Tömörkény* sajátosan egyéni íróművészete megint elragadta a hallgatóságot. Ujabb változatokban tárta a közönség elé azokat a sajtóságot, amelyek a tanyavilág népének lelkét jellemzik s amelyek *Tömörkény* tollán át érvényesülnek a legkövetlenebb, legművészebb formában. A novella egyes részleteiben a meleg, mosolygásra készítő humor is fölcillant és a közönség részéről lelkes tapsokra talált most is, mint minden alkalommal.

Ezután az egyik budapesti vendég, *Ábrányi* Emil foglalt helyet a fölolvastó-asztalnál. Bevezetésül nagyon meleg szavakkal szólt *Szegedről*, ahova őt régi és kedves kötelékek fűzik, azután fölolvasta néhány költeményét, amelyek mindegyike lelkesedést váltott ki a közönségből, amely az ismert nevű poétát melegen ünnepelte.

A másik vendég, *Ferenczy* Zoltán olvasta föl eztán alapos és nagy érdeklődést keltett tanulmányát *Petőfi és szabadságeszméje* címen. Az összegyűjtött adatokat és újabb megfigyeléseit annyi szeretettel és olyan meggyőző alaposággal adta elő *Ferenczy*, hogy mindvégig fogvatartotta a közönség vonzalmát és érdeklődését a fölolvastó-ülés iránt. A fölolvastó után *Ferenczyt* is hálás elismeréssel jutalmazta a hallgatóság. Végül *Kisteleki* Ede olvasott föl néhány költeményt s a közönség megtapsolta érte a szegedi poétát is.

A Dugonics-Társaság vasárnapi fölolvastó-ülése ezzel véget ért.

Vasárnap este a színházban a vendég-poéta, *Ábrányi* Emil tiszteletére *Rostand* egyik legklasszikusabb darabja, *A sasfók* került előadásra. Az előadás előtt *Ábrányi* konferánst tartott a színpadon. (*Ábrányinak ezt az érdekes munkáját tárcarovatunkban közöljük.*) A konferánst végén a színház közönsége lelkes tapsokkal halmozta el *A sasfók* kitünő fordítóját. Azután *Ábrányi* a proscenium-pályába vonult vissza, ahonnan éber figyelemmel kísérte végig az előadást. Az előadás után a Kass-vigadó éttermében szűkebbkörű összejövetel volt, amelyen *Ábrányi* Emil, *Ferenczy* Zoltán, *Tömörkény* István, *Gaál* Endre dr., kulturszenátor, *Szalay* József dr., helyettes-főkaptány, *Kőhegyi* Lajos dr., *Kisteleki* Ede, *Almássy* Endre, *Hajnal* Gyula és *Reéz* Pál vettek részt.

A társaság középpontja természetesen a két vendég: *Ábrányi* Emil és *Ferenczy* Zoltán volt. *Ábrányi* A sasfók előadásáról ezeket mondotta munkatársunknak.

— *A sasfók* vendégszereplő személyesítője, *Halasi* Mariska nekem elsősorban azért tetszett, hogy rendkívül sok szívvel játszott és a bensőségével megtudta hatni az embert. A hangja kedves, nem tulerős, de nagyon ügyesen tudta fokozni. Ugy, hogy ahol a szerep erős kitörést kíván, ott se ment túl a határon és a hangja nem vált rikácsolássá, pedig ez a gyöngébb hangoknál sokszor tapasztalható. A negyedik fölvonásban is helyes fölfogással játszott, azzal a bizonyos melankóliával, amely a legfőbb baja a reichstadti herceg alakjának. *Almássy* Endre

Flambeanja azért volt élvezhető különösen a második fölvonásban, mert a hűséget és a rajongást bensőséggel tudta kifejezni. Ami a rendezést illeti, arról annyit mondhatok, hogy a második és az utolsó fölvonás rendezése kielégített. Az utolsó fölvonásban a goblines-diszletezés pompás volt és az aranyozott bölcös, Páris ajándéka, pompás butodarab. A wagrami csata vízió-jelenete azonban kissé túllángos volt, a halálhörgéseknek kissé tömpábaknak kellett volna lenniök.

Érdekesen beszélt *Ábrányi* az összejövetelen *Szegedről* is.

— Nagyon meglepett engem — mondotta, — hogy Szegednek egy egészen külön világa van. Itt sokkal demokratikusabbak az emberek, mint másutt. Azt hiszem, osztályharcok sem igen dülnek, iparosok, kereskedők, lateinerek és mások nagyon békés egyetértésben élnek egymással. Megtekintettem a várost is, a külső képen is nagyon meglátszik, hogy rohamosan fejlődik. Hét évvel ezelőtt voltam legutóbb Szegeden, amelynek csak a tanyavilágát nem ismerem még alaposan. A legközelebbi viszontlátás alkalmával az lesz az utam egyik legfőbb programja, hogy bejárom a tanyákat. Meg akarom közvetlenül is ismerni a szegedi tanyavilág parasztjait.

— A paraszt a fő — szól közbe vidám borközi élcelődéssel *Tömörkény* István, — mert Magyarország huszmillió lakosa közül négy- vagy ötmillió a lacibetyár, a tizenhatmillió pedig paraszt. Tehát a paraszt a nemzet!

Ilyen meleg, kedves és vidám hangulatban tartott a diszkurzus késő éjszakáig, amikor a társaság széteszlott.

Hétlőn délelőtt aztán *Ábrányi* Emil és *Ferenczy* Zoltán a tíz órai gyorsvonattal visszautaztak Budapestre.

1911.

TAVASZI UJDONSÁGOK

Női felsőkben,

kostümekben,

bluzokban,

eredeti

párisi fűzőkben

raktárra érkeztek

KÚP GYULA ÉS TÁRSA

női divatháza.

Hieronym a munkáskérdésről. Budapest-ről jelentik: A Budapesti Építőiparosok Ipartestülete tegnap ünnepelte fennállásának negyedszázados jubileumát, az újjáruházta nagytermében megtartott diszközgyűlés keretében. A közgyűlésen, melyen *Hieronym* Károly kereskedelmi miniszter, *Kálmán* Gusztáv államtitkár, *Bárczy* István polgármester és *Boda* Dezső dr., főkapitány is résztvettek *Jakabffy* Ferenc országgyűlési képviselő elnököt. Megnyitóbeszédében beszámolt az ipartestület munkásságáról s huszonöt esztendő multjáról. Majd *Erőss* Sándor dr. alelnök beszéde közben leplezték *Jakabffy* Ferenc elnöknek karrarai márványból készült mellszobrát, melyet az ipartestület készített hálája jeléül. Ezután *Hieronym* Károly kereskedelmi miniszter mondott nagyobb-szabású beszédet.

— Örvend — ugyanond — hogy megismerte az ipartestületet és nagy elismeréssel adózott *Jakabffy* elvülhetetlen érdemeinek. Azt hiszi, hogy ennek az ünnepnek az országos események is fényt adnak, mert a hosszú tespedés után most mintha bizonyos gazdasági föllendülést tapasztalhatnánk. Beszél az ipartörvény jövő föladatairól s itt egy nagy kérdés magaslik ki: az iparosok és munkások egymáshoz való viszonyának rendezése. Ezt azonban csak